

Trends in autopsie - 2024

Versie 1.0 – Maart 2025

Auteur: Afdeling autopsie

Gegevens van 2024

In 2024 werden er bijna 7.500 dieren onderzocht in de autopsiezaal van DGZ, deze dieren worden vertegenwoordigd in meer dan 6.100 autopsieverslagen. Deze cijfers liggen 5% (aantal autopsieverslagen) tot 10% (aantal dieren) hoger dan het jaar ervoor. De stijging is vooral te bemerken bij rundvee en kleine herkauwers en kan worden toegeschreven aan de passage van het blauwtongvirus serotype 3.

Voor groepsdiagnostiek (varkens en pluimvee) worden er tot vijf dieren aanvaard per autopsieverslag. De gedetailleerde gegevens zijn terug te vinden in Tabel 1.

Tabel 1: Overzicht autopsieverslagen en onderzochte dieren in 2024

	Aantal
Autopsieverslagen	6.125
Onderzochte dieren	7.452

In 2024 onderzocht DGZ, dankzij de financiële steun van het FAVV, bijna 3.900 abortusdossiers van rundveebedrijven en schapen- en geitenbedrijven. Meer dan 3.700 (3.713) foetussen rundvee werden onderworpen aan een lijkschouwing, goed voor 3.521 dossiers. Verder werden er 108 abortusdossiers van schapen- en geitenbedrijven onderzocht, dit betrof 166 dieren.

Het abortusprotocol omvat een standaardprotocol waarbij de nadruk ligt op monstername voor verder onderzoek. De stijging in het aantal runderabortussen betreft ongeveer 18% tegenover 2023 en is gelinkt aan de passage van het blauwtongvirus in de herkauwerstapel. Vanaf september werden hierbij veel rundveefoetussen gezien met afwijkingen gelinkt aan een doorgemaakte infectie met het blauwtongvirus (hydranencephalie).

In Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van het aantal autopsieverslagen (zonder abortusprotocol) per diersoort en per motief. Deze omvatten de lijkschouwingen in het kader van algemene diagnostiek, Veepeiler, epidemiologische bewaking... Hierbij voert een dierenarts veterinaire pathologie van DGZ een uitgebreide lijkschouwing uit. Op basis van de aangeleverde anamnese en de vaststellingen bij lijkschouwing worden gepaste monsternames en aanvullende onderzoeken uitgevoerd.

Tabel 2: Overzicht autopsieverslagen in 2024 (uitgezonderd abortusprotocol) per diersoort en motief en evolutie t.o.v. 2023

	Herkauwers		Varkens		Pluimvee		Camelidae		Paardachtigen		Kleine huisdieren en pelsdieren	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diagnostiek	1451↑	99,2	670↓	90,5	112↓	77,2	43↑	100	36↑	100	45↑	100
Veepeller	8↓	0,5	70↓	9,5								
Verhoogde waakzaamheid					33↓	22,8						
Verdenking	3↓	0,2										
Totaal	1462↑	100	740↓	100	145↓	100	43↑	100	36↑	100	45↑	100

Blauw staat voor niet van toepassing.

Onderzochte diersoorten:

- Herkauwers = rund, schaap, geit, bizon, (dam)hert en ree
- Pluimvee = alle pluimvee + vogels (duif, eend, fazant, kalkoen, kanarie, kip, ooievaar, patrijs, struisvogel, volièrevogel, watervogel en zwaan)
- Camelidae = alpaca + lama
- Paardachtigen = paard + pony + ezel + zebra
- Kleine huisdieren en pelsdieren = hond + kat + konijn + haas + wallaby

Ten opzichte van 2023 werden er over de meeste diersoorten heen (herkauwers, camelidae, paardachtigen, kleine huisdieren) meer autopsies uitgevoerd, met uitzondering van varkens, pelsdieren en pluimvee waar er een daling is in het aantal autopsieverslagen. De uitbraak van het blauwtongvirus serotype 3 zorgde voor een duidelijke stijging in het aantal dossiers bij herkauwers en alpaca's.

De dossiers met als motief verhoogde waakzaamheid kaderen in de bewaking van aangifteplichtige ziektes. Bij pluimvee was dit bijvoorbeeld voor dieren verdacht van aviaire influenza (AI) of Newcastle Disease (NCD).

Algemene trends van de laatste 10 jaar

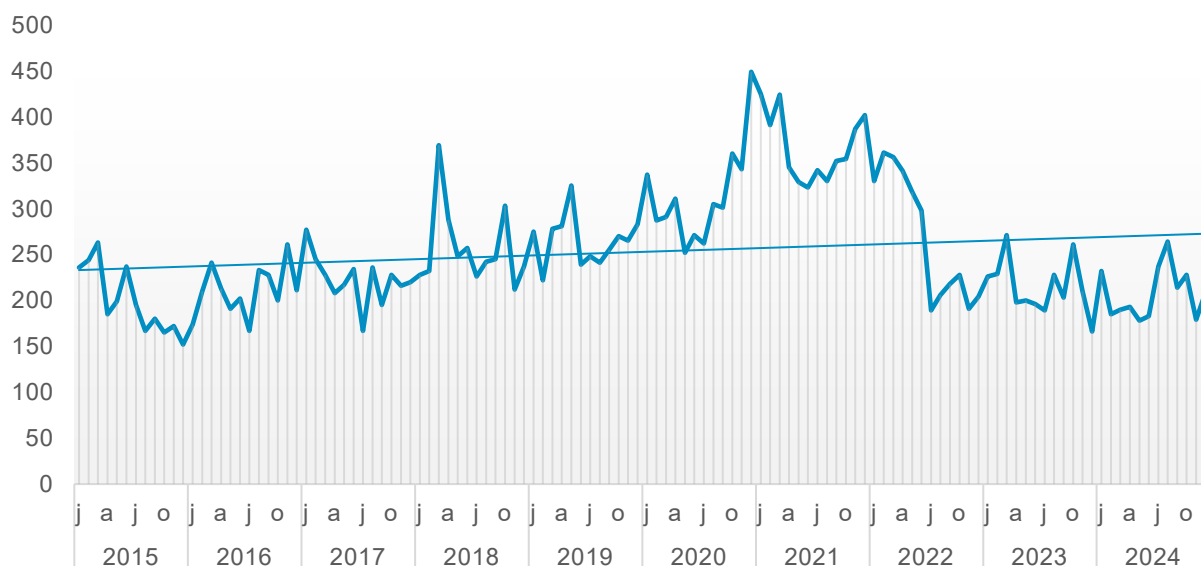
In onderstaande twee grafieken wordt een overzicht gegeven van respectievelijk het aantal uitgevoerde lijkschouwingen en het aantal onderzochte dieren sinds 2015 tot en met 2024. Deze grafieken zijn verschillend aangezien er bij groepsdiagnostiek meerdere dieren kunnen worden opgenomen in één autopsieverslag. De dossiers van het abortusprotocol werden in deze grafieken niet opgenomen.

Over de laatste jaren zien we een geleidelijke stijging van het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren. De pieken in het aantal autopsieverslagen vanaf de tweede helft van 2020 en in 2021 zijn toe te schrijven aan een piek in de varkensdiagnostiek ten gevolge van de verplichting om varkens voor de start van een behandeling te onderzoeken op AVP naar aanleiding van de detectie van dit virus in ons land bij everzwijnen in september 2018. De duidelijke terugval vanaf juli 2022 valt samen met een wijziging in deze regelgeving waardoor het verplichte onderzoek naar AVP op varkenskadavers verviel. Ten opzichte van 2021 zien we vanaf de tweede helft van 2022 dan ook een sterke daling van het aantal autopsieverslagen met 27% en een daling van het aantal dieren met 25%. Deze daling zette zich verder in 2023, waar we een

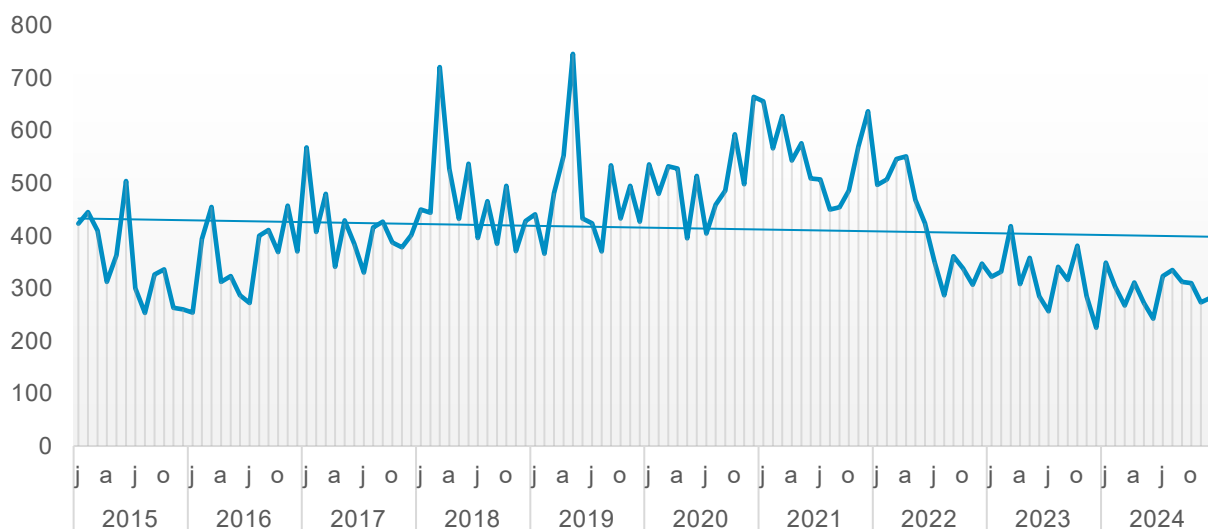
daling zagen van ongeveer 20% van het aantal autopsieverslagen en ongeveer 23% van het aantal dieren. In 2024 stabiliseerden de cijfers zich.

Aantal autopsieverslagen per maand (2015 - 2024)

In deze en volgende grafieken staan de letters jajo voor de eerste letter van de betreffende maand, respectievelijk: januari, april, juli en oktober

Aantal onderzochte dieren per maand (2015 - 2024)

Hierna worden de trends van de laatste vijf jaar meer gedetailleerd besproken per diersoortgroep.

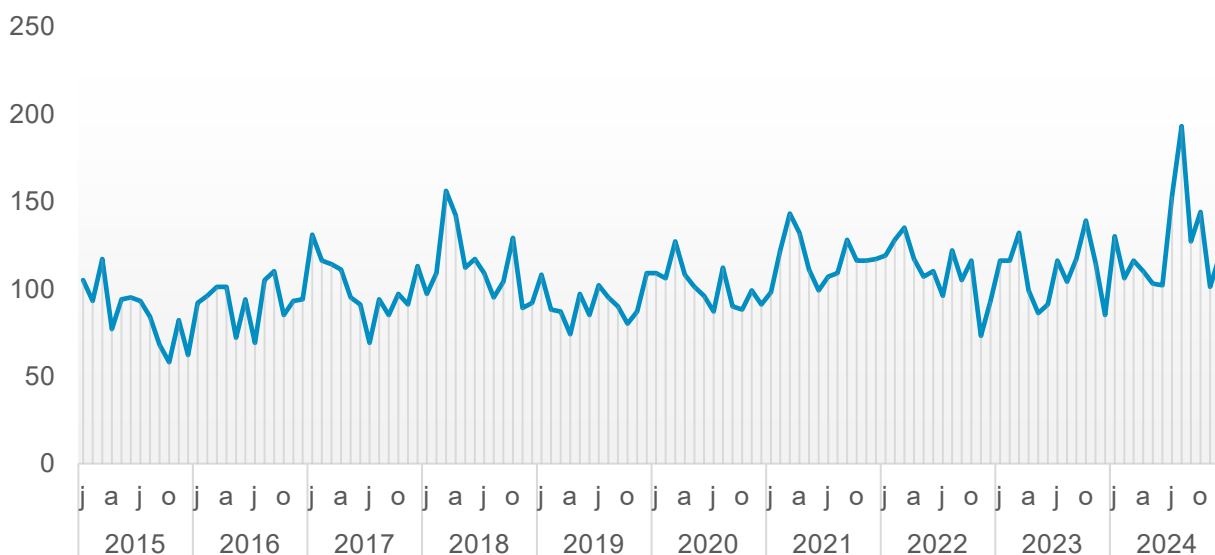
Trends - herkauwers

In onderstaande grafieken zien we het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie herkauwers (rund, schaap, geit, bizon, (dam)hert, ree, alpaca en lama).

Beide grafieken zijn gelijkaardig opgebouwd gezien bij rundvee steeds één dier per autopsiedossier wordt behandeld. Bij schapen en geiten worden meerdere dieren in een dossier behandeld wanneer het een groepsproblematiek betreft. Bij herkauwers is er een beperkte seizoensinvloed, waardoor het in de wintermaanden over het algemeen iets drukker is in onze autopsiezaal dan tijdens de rest van het jaar. In 2024 was er echter een duidelijke piek in de zomermaanden ten gevolge van de uitbraak van het blauwtongvirus serotype 3. In het totaal aantal autopsieverslagen voor rundvee zagen we in 2022 nog een lichte daling met 4% ten opzichte van 2021, daarna gaat het in stijgende lijn: in 2023 een lichte stijging (2,6%) ten opzichte van 2022 en in 2024 een sterke stijging (9%) in vergelijking met 2023.

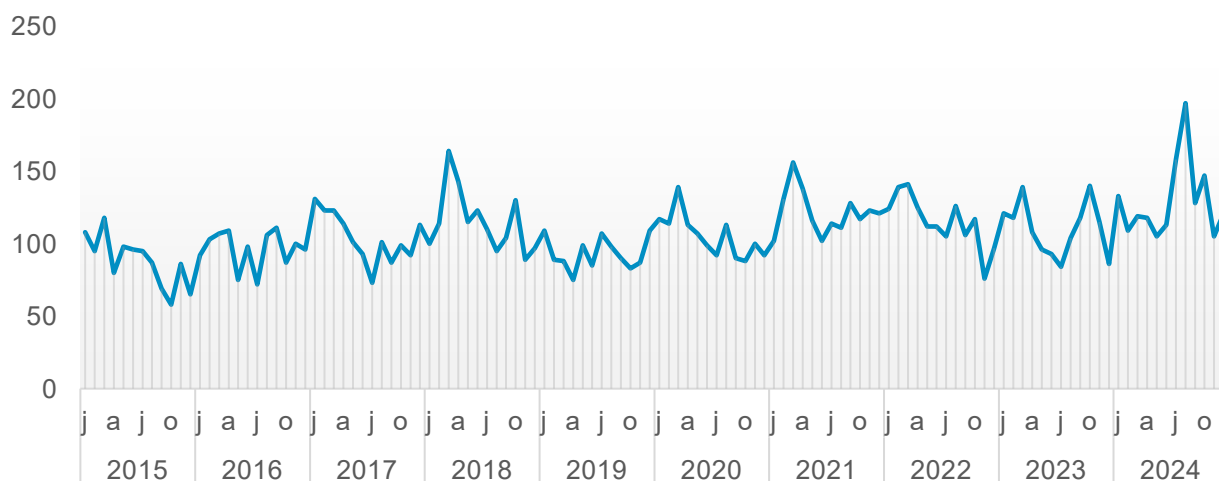
Nadat er in 2021 en 2022 een stijging werd opgetekend in het aantal autopsieverslagen bij kleine herkauwers (respectievelijk +46% en +4%) werd er in 2023 een daling gezien van ongeveer 15% ten opzichte van 2022. In 2024 werd er weer een sterke stijging (37%) gezien ten opzichte van 2023. Net als bij rundvee was deze stijging gelinkt aan sterfte ten gevolge van het blauwtongvirus serotype 3 waar ons land sinds half juli 2024 mee geconfronteerd werd. Dit weerspiegelt zich in een hoog aantal autopsieverslagen van herkauwers dat per maand schommelt tussen maximum 188 (augustus) en minimum 103 (november).

Aantal autopsieverslagen per maand - **herkauwers**

Aantal onderzochte dieren per maand - **herkauwers**

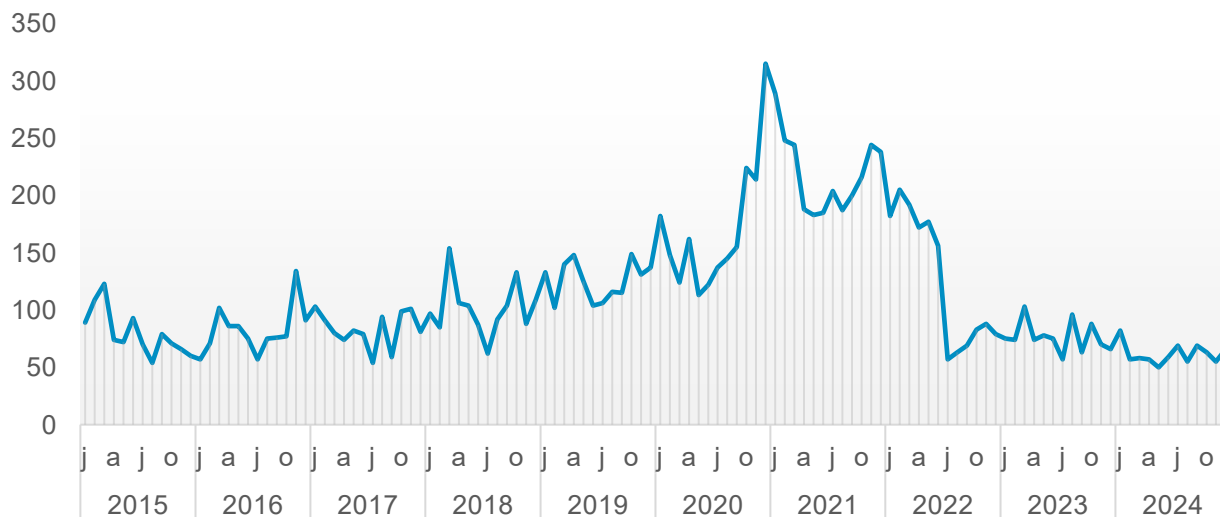

Trends – varken

In onderstaande grafieken zie je het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie varkens. Gezien het bij zuigende of gespeende biggen dikwijls groepsdiagnostiek betreft, worden over het algemeen verschillende dieren (maximaal vijf) in één autopsieverslag besproken. Bij fokdieren (zeugen en beren) wordt meestal maar één dier per autopsieverslag besproken, aangezien het bij deze categorie hoofdzakelijk individuele sterftes betreft. Bij de categorie vleesvarkens komen beide opties voor. In onze autopsiezaal zijn ook foetussen of vroeggeboren biggen onderzocht, de bijna 250 dossiers van deze dieren zijn niet opgenomen in onderstaande grafieken. Meer info hierover kan teruggevonden worden in het gedetailleerd jaarverslag 2024 voor varken.

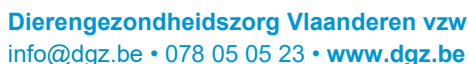
Aantal autopsieverslagen per maand - **varken**

Aantal onderzochte dieren per maand - **varken**

Vanaf 1 juli 2022 was er een opvallende daling in het aantal dossiers. In 2023 en 2024 stabiliseerde dit aantal. Deze daling is te wijten aan de gewijzigde financiering voor AVP vanuit het FAVV. Het FAVV heeft sinds de detectie van AVP binnen de everzwijnpopulatie in 2018 alle kosten gedragen van alle AVP-analyses, de ophaling, autopsie en bemonstering van de kadavers in het kader van deze verhoogde waakzaamheid. Omdat er na verloop van tijd meer en meer voor werd geopteerd om kadavers in plaats van bloedmonsters over te maken voor AVP-analyse, steeg het kostenplaatje van dit toezicht significant. Daarom werd vanuit het FAVV beslist om de verhoogde waakzaamheid voor AVP terug te brengen tot zijn essentie, namelijk het onderzoek van drie bloedmonsters van een groep zieke varkens. Eind 2023 was ook deze bloedmonsternamen niet meer verplicht.

Trends – pluimvee

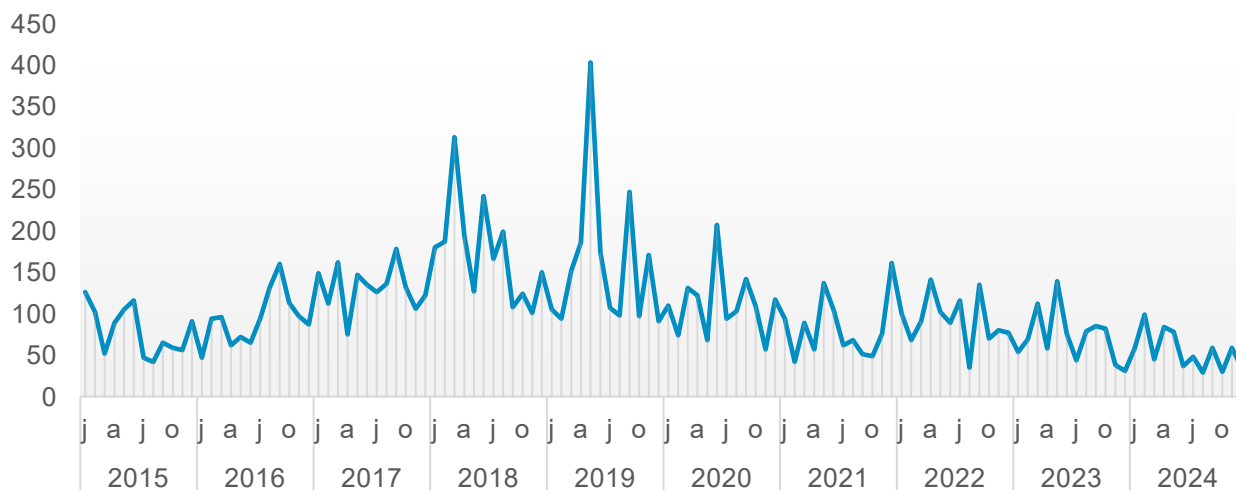
Sinds 2019 zien we een dalende lijn in het aantal autopsieverslagen voor pluimvee. In 2019 was er namelijk een uitbraak van een laagpathogene aviaire influenzastam (H3N1) in de Belgische pluimveesector, waardoor we dat jaar een uitgesproken piek in het aantal autopsieverslagen voor pluimvee zien. Toch was er in het najaar van 2021 opnieuw een stijging, te wijten aan meerdere uitbraken van de hoogpathogene stam H5N1, verspreid over Vlaanderen alsook in aangrenzend buurland Frankrijk. In 2024 waren er geen bevestigde gevallen van hoogpathogene aviaire influenza (type H5).

Gemiddeld werden er bij DGZ per maand 55 stuks pluimvee gelijkschouwd, afkomstig van gemiddeld 12 dossiers. Eén dossier bevatte gemiddeld 4 stuks pluimvee. April was de drukste maand met een totaal van 21 dossiers. In oktober werd het kleinste aantal dossiers behandeld, namelijk 5.

The chart displays the percentage of vaccinated individuals in the Netherlands over time. The y-axis is labeled from 0 to 100 in increments of 10. The x-axis shows months (j, a, j, o) and years (2015 to 2024). The data shows a major peak in early 2019, where vaccination reached approximately 95%. Following this peak, the rate dropped sharply and has since fluctuated, generally staying between 10% and 40% by the end of the period shown.

Aantal onderzochte dieren per maand - pluimvee

Naast dit algemene trendverslag is er ook een gedetailleerd verslag beschikbaar voor rundvee, kleine herkauwers, kameelachtigen, paard, varken, kleine huisdieren, konijn en pluimvee. Hierin worden per diersoort de verschillende leeftijdscategorieën uitgesplitst en bespreken we de meest voorkomende doodsoorzaken. Deze detailverslagen kun je terugvinden op onze website: www.dgz.be/autopsie.

Contactgegevens

Met vragen over autopsie bij de verschillende diersoorten of de gezondheid van de verschillende diersoorten kun je terecht bij DGZ op tel. 078 05 05 23 of e-mail helpdesk@dgz.be. Of neem een kijkje op onze website: www.dgz.be en onze blog: gezondedieren.be.